Huic epi. Hiero⁹ ꝑmittit ꝓlogum · in q̊ oſtēdit quia ad certū ordinem digeſtionis ſecundū grecoſ epiſtolas redegit · ⁊ veritatē in tranſlatione ſeruauit · qđ nō alij ante ſe.

Canonice dicunt᷑ he epiſtole . vel ideo · q̇a in canone eccleſiaſtice ſcripture recepte ſunt vel q̇a regulā ſupplēt docent nanqꝫ cuſtodiam in fide : tolerantiā in pſecutione. Inſtruunt etiā ad alias virtutes multas.

Prologus Hieronimi in epiſtolas canonicas.

Non ita ordo ē apud grecos qui integre ſapiūt ⁊ fidem rectam ſectant᷑ · epiſtolarū ſeptē que canonice nūcupantur : ſicut in latinis codicibus inuenit᷑. Nā quia petrus primus ē in numero apoſtoloꝝ : prime ſunt etiā eius epiſtole in ordine ceterarum. Sed ſicut euangeliſtas dudū ad veritatis lineā correxim⁹ : ita has proprio ordini deo iuuante reddidimus. Eſt enī vna earū prima iacobi . petri due . iohānis tres . ⁊ iude vna. Que ſi ſic vt ab eis digeſte ſunt · ita quoqꝫ ab interpretantibus fideliter in latinū eloquiū verterent᷑ · nec ambiguitatē legentibus facerēt : nec ſermonum ſeſe varietas impugnaret . illo precipue loco : vbi de trinitatis vnitate in prima iohānis epiſtola poſitū legimus . in qua etiā ab infidelib⁹ tranſlatoribus multū erratū eſſe a fidei veritate comꝑimus . trium tantūmodo vocabula hoc ē aque ſanguis ⁊ ſpiritus in ipſa ſua editione ponentes . ⁊ patris verbiqꝫ ac ſpiritus teſtimoniū omittētes . In quo maxime ⁊ fides catholica robora᷑ : ⁊ patris ⁊ filij ⁊ ſpiritus ſancti vna diuinitatis ſubſtantia cōprobatur . In ceteris vero epiſtolis quantum a noſtra alioꝝ diſtet editio lectoris prudentie derelinquo . Sed tu virgo chriſti euſtochiū dum a me impenſius ſcripture veritatē inquiris : meā quodammodo ſenectutē inuidorū dētibus vel morſibus corrodendā exponis . Qui me falſariū corruptoremqꝫ ſanctarū ſcripturarum ꝓnunciant. Sed ego in tali opere nec emuloꝝ meorum inuidentiā ꝑtimeſco : nec ſancte ſcripture veritatē poſcentibus denegabo.

Prologus Hieronimi in epiſtolam ſancti iacobi.

Iacobus qui frater domini appella᷑ : ex cognomento iuſtus . vt nonnulli exiſtimant · ioſeph ex alia vxore ieſca eum genuiſſe . vt mihi vide᷑ · filius marie ſororis matris domini : cuius iohānes in libro ſuo memīt . Hic poſt paſſionē dn̄i ſtatim ab apoſtolis ordiat⁹ hieroſolimoꝝ epūs : vnā tantū ſcripſit epiſtolā que de ſeptē catholicis eſt · que ab alio ſub nomine eius edita aſſerit᷑ : licet ꝓcedente tēpore obtinuerit autoritatem. Egeſipp⁹ de iacobo ait. Suſcepit eccleſiam hieroſolime poſt apoſtolos iacobus · cognomento iuſtus · hic de vtero matris ſanct⁹ fuit · vinū ⁊ ſiceram nō bibit · carnem nullā comedit · nunqꝫ attonſus eſt · nec vnctus vnguento : nec vſus balneo . Hic ingrediebatur ſanctaſanctoꝝ · veſtibus laneis n̄ vteba᷑ · ſed lineis · ſolus ingrediebat᷑ templum · fixis genibus ꝓ populo precabat᷑ : intantū vt camelorum duriciā traxiſſe eius genua crederent᷑. Egeſippus ⁊ clemēs dicunt · mortuo feſto qui iudeam ꝓcurabat · albinū ſucceſſorem eius miſſum a nerone · qui dum nec ad ꝓuinciam veniſſet · annanus pontifex adoleſcēs anani filius · de genere ſacerdotali · ꝯcilium cōgregauit : ꝯpellens publice iacobum vt chriſtū negaret . Contradicentē lapidari iuſſit . Qui cū ꝑcipitat⁹ de pinna tēpli · ꝯfractis cruribus ſemianimis diceret : Domine ignoſce illis . Fullonis fuſte i cerebro ꝑcuſſus interijt. Joſephus ait ꝙ ꝓpter eius necē ſubuerſā hieruſalem creditū ſit . Teſtant᷑ acta apoſtoloꝝ multa de eo. Trigita ānis hieroſolimā rexit · vſqꝫ ad ſeptimū neronis annū. Juxta templū vbi ꝑcipitatus fuerat ſepultus ē titulum vſqꝫ ad obſidionē titi ⁊ adriani notiſſimū habuit. Quidam putant eum in monte oliueti ꝯditū ſed falſa eoꝝ opinio eſt.

Argumentū in epiſtolā iacobi.

Iacobus apoſtolus ſanctum inſtituit clerū · de cultura celeſtium ꝑceptorum ⁊ regula catholice obſeruātie ⁊ de inuicte patientie maieſtate · ⁊ de reuelatione plurimoꝝ : ⁊ de mandatione magiſtrorum.

Catholicis. Catholice dicunt᷑ he epiſtole . i . vniuerſales · a fide vniuerſalis eccleſie nō diſcordātes . vł canonice . i . regulares ad diſtantiam earum quas fecerunt pſeudo ſub noībus apłorum. Septē ſunt he epiſtole . ꝓpter ſeptē dona ſanctiſpiritus . vel ꝓpter fidē ſancte trinitatis quā ꝯtinent que ꝑ quattuor mundi ꝑtes diffuſa ē · Prīa ponit᷑ epiſtola iacobi · n̄ quia primū ſcripta fuerit : ſ; ꝓpter dignitatem . quia ſcripta ē iudeis · q̇ digniores erāt quia dominus in propria ꝑſona ꝑdicauit illis · ⁊ propter eos fuerat miſſus · ⁊ ipſi primum fidē ſuſceperant quoꝝ epiſcopus iacobus iſte fuerat ordinatus. Secūda petri ponit᷑ : quia electis aduenis grece ꝓſelitis ſcripſit . i . de gētilitate ad iudaiſmum · de iudaiſmo ad euangelice electionis gratiam conuerſis.

Legim⁹ occiſo beato ſtephano · quia facta ē ꝑſecutio magna ī illa eccleſia que erat hieroſolimis : ⁊ omēs diſperſi ſunt ꝑ regiones iudee ⁊ ſamarie ꝑter apoſtolos . His ergo diſperſis q̇ ꝓpter iuſticiā paſſi ſunt : mittit hāc epiſtolā . Scribit etiā illis · qui ꝑcepta fide chriſti necdū opibus ꝑfecti eſſe curabant. Necnō etiā ⁊ eis · qui fidei exortes durabāt. Qui ⁊ ipſā in credentib⁹ quantū valuere ꝑſeq̄ ⁊ ꝑturbare curabant . Qui tamen omnes in diſꝑſione fuerūt varijs caſibus a patria ꝓfugi · ⁊ in numeris cedibus mortibuſqꝫ ⁊ erūnis vbicūqꝫ erāt ab hoſtibus oppreſſi . Itaqꝫ iuſtos hortat᷑ : ne in tentationibus a fide deficiāt . peccantes caſtigat ⁊ admonet · vt a peccatis ſe ꝯtineant · virtutibus ꝓficiant. Ne infructuoſum ſibi ſit immo etiā damnabile ꝙ fidei ſacramēta ꝑcepiſſent. Incredulos admonet vt penitentiā de nece ſaluatoris ceteriſqꝫ quibus implicant᷑ ſceleribꝫ gerāt : anteqꝫ vltio celeſtis vel inuiſibiliter vel etiā viſibiliter irruēs ꝑcellat.

Quia in circūciſione ordinatus erat iacobus apoſtolus : curauit eos q̇ ex circūciſione erant · ſicut ꝑſentes colloquendo docere. Sic ⁊ abſentes per epiſtolā conſolari · increpare · inſtruere · corrigere.

Hiero⁹ in martirilogio. Jacobus zebedei ab herode agrippa decollatus gladio interijt. Alfei autē filius in ꝑſida defunctus. Tercius aūt qui ē frater domini qui de pinna tēpli ꝑcipitatus interijt . Idem in expoſitione eſaye. Due oliue ⁊ tres quattuor . ⁊ quinqꝫ . xiij . apoſtoli intelligunt᷑ . i . xij . qui a domino electi ſunt . ⁊ terciuſdecimus iacobus qui appella᷑ frater dn̄i Paulus quoqꝫ apoſtolus vas electionis quartuſdecimus ē.

Pro inueſtigatione de . v . marijs . quas agiographia ſepe ꝯmemorat

notandũ tres fuerunt ſorores. maria ſcʒ mater domini. ⁊ maria mater iacobi alphei ⁊ ioſeph. ⁊ maria mater filiorum zebedei ſcilicet maioris iacobi ⁊ iohannis euãgeliſte. Maria mater domini fuit filia ioachim ⁊ anne. quã cleophas frĩ ioſeph accepit vxorẽ ioachim defũcto. ⁊ generauit ex ea filiam quã vocauit mariã. deditqꝫ eam cuidã nomine alpheo. Unde ille iacob minor. qui cognominatus ẽ iuſtus. ⁊ frater dñi dictus: dicitᷣ iacob alphei .i. filius alphei a pr̃e. Deſpõſauit etiã cleophas filiaſtrã ſuã ſcʒ mariã virginẽ matrem domini ioſeph fratri ſuo: cuiꝰ virginitatis cuſtos. ⁊ ſolatium partus extitit ⁊ nutritor. Maria aũt vxor zebedei. ⁊ filia ipſius anne ⁊ cuiuſdam ſalome fuit. qui poſt cleopham habuit eam. vnde legitᷣ in euãgelio. Maria iacobi ⁊ ſalome. Maria magdalene ſoror lazari ⁊ marthe fuit. que dñi pedes lacrimis ſuis lauit. ⁊ capillis ſuis extersit. Quapropter ei ipſe peccatorũ verã ablutionẽ. ⁊ ſpiritalẽ vnctionẽ retribuit. de qua dominꝰ ſeptẽ demones eiecit. Quita vocatᷣ egiptiaca cuius ꝓſapia ad p̃ſens nõ inquiritᷣ.

Jacobus. Iſte eccleſie hieroſolimitane poſt apoſtolos ad p̃dicandũ miſſus curã ⁊ regimen ſuſcepit.

Duodeci tribubus. Precipuam ſolicitudinem de iſtis habere. ad. xij. ꝑtinebat apoſtolos qui legatione ꝓ domino in circuncisionem fungebantur. Unde ⁊ paulus dicit. Jacobus ⁊ cephas. ⁊ iohannes q̇ videbantᷣ colũne eſſe dextras dederũt mihi ⁊ b. ſocietatis. vt nos in gentibus: illi autem in circũciſione ⁊c. Idcirco eis ſcribit precipue. ⁊ quia ipſe a ceteris apoſtolis ſup eos ordinatus erat epũs.

Omne gaudiũ. Ne ĩdignemini ſi mali ĩ mundo florent. ſi vos patimini. quia ñ eſt chriſtiane veritatis in tẽporalibus exaltari. ſed potius deprimi. Mali nihil habent in celo. vos nihil in mũdo. Spe illiꝰ boni ad qd̓ tenditis q̇dq̇d ĩ via ꝯtingat gaudere debetis

Cum in tenta. va. A ꝑfectioribus ĩcipit de extrinſecis tentationibus.

Scietes. Ideo tẽtamini aduerſis. vt ꝑ h̃ ꝓbare poſſitis. qꝫ firmã fidem future retributionis in corde geſtetis. qd̓ ẽ intelligere virtutẽ ipſiꝰ patiẽtie.

Probatio fi. ve. pa. ope. Eadem ſentẽtia. ſed ꝯuerſo ordine ĩ paulo legitᷣ. Scientes qꝫ tribulatio patientiã opatur. Patientia vero ꝓbationem: ꝓbatio vero ſpem. Patientia enim opatur ꝓbationem. quia cuiꝰ patientia ꝑ tribulationes nõ vincitᷣ. ꝑfectus ꝓbatur. que ſententia hic quoqꝫ dicitᷣ: patiẽtia opus ꝑfectũ habet: ⁊ ꝓbatio opatᷣ patientiã. qd̓ ẽ tribulatio q̃ datᷣ ad ꝓbationẽ fidei. facit ꝑ patientiã exerceri: ꝑ qd̓ fides ꝑfecta ꝓbatᷣ

Si quis aũt veſtrũ indi. ſa. Tanta ẽ vtilitas tribulationũ. quã ſi quis ignorat: nõdum illuminatᷣ per ſpiritumſanctũ. petat igitᷣ vt ꝑ ſpiritũ ſanctum apiatur ſenſus ſuus: ⁊ cognoſcet qua pietate pater corrigit filios

† ſupplantator vicioꝝ vel luctator ſ celebris ꝑſona.

Jacobus dei ac domini noſtri ihesu chriſti † ſeruus.

† ſofficiũ celebre.

ſ nõ oibus ſed aliquibus de oibus

duodecim tribubus que ſunt i diſperſione † ſalutẽ. Omne gaudiũ

† ſ fidem ⁊ ꝯſtantiam. vel vitã eternã optat.

† ſ tribulatio in preſenti iuſticiã. in futuro auget coronã ſ nihil ẽ vnde doleatis. vñ dubitetis

† ſ quia ex eodẽ patre ſũt idẽ habituri † ſ vel a ꝑſecutione. vel a ꝯcupĩ.

exiſtimate † fratres mei: cũ † in tentatiões † varias incideritis. † ſcientes qꝫ † probatio † fidei veſtre † patientiã operatur. Patientia autẽ

† ſ que varie tentant † ſ quaſi ex alto veſtre fidei.

† ſ .i. tribulatio qua fides ꝓbatur † ſ quã exigit fides noſtra † ſ facit intelligere ⁊ habere virtutẽ patientie.

† ſ .i. ꝑfecte opantes facit. ꝓpter hoc quidẽ ſequitᷣ: vt ſitis ꝑfecti nõ deficiẽtes in tormẽtis. ⁊ ĩ futuro integri. plenã beatitudinẽ ſuſcipiẽtes.

† opus ꝑfectum habet: vt ſitis ꝑfecti ⁊ integri in nullo deficientes.

† ſ qua poſſit intelligere qꝫ vtilis ſit tribulatio.

Si quis autẽ † veſtrum indiget ſapientia. poſtulet a deo: qui dat

ſ ſpũm illuminatorẽ

† ſ pie petentibus. nõ em̃ omnis qui dicit mihi. d. d. i. in. r. c. nec omni iuſto dat qd̓ petit. ſi cõtra ſuã ſalutẽ petat. ſicut paulo cui dictũ ẽ dum peteret ſtimulũ tolli. ſufficit tibi gratia. m. † ſ q̃ dona eius nõ ſunt ad menſurã † ſ fragilitatem.

† oibus † affluenter. ⁊ non † improperat. ⁊ † dabitᷣ ei. † Poſtulet autẽ in fide nihil heſitans. Qui autem heſitat ſimilis ẽ fluctui maris † qui a vento mouetᷣ. ⁊ circunfertᷣ. † Non

† ſ ipſa ſapiẽtia que de celo venit † ſ ſic credat ⁊ ſic viuãt vt dignus ſit exaudiri. q̃ qui obturat vel declinat aurẽ ne audiat legẽ. oratio eius erit execrabilis.

† ſ quia a vento tẽtationis mouetᷣ vt fluctus.

† ſ quoniãquidẽ qui heſitat ſimilis ẽ. f. m.

quos recipit. nec quiſqꝫ ꝯſcius ſue fragilitatis diffidat. quia dat omnibus benedicit enĩ oẽs timẽtes ſe puſillos cũ maioribus. Et quia multi petunt q̃ non merentᷣ accipere: ſubdit qualiter petere debent. poſtulet autẽ in. f. n. he.

Qui aũt heſitat. Qui ꝯſcientia peccati preſſus dubitat de premijs celeſtibus: ſuꝑueniẽte vento tentationũ: facile deſerit fidei ſtatũ. ⁊ ſecundũ tentatoris voluntatẽ diſtrahitᷣ ad errorẽ: ⁊ fit a deo alienus.

Uir duplex. Duplex eſt qui genu ad preces flectit: ⁊ mordente conſcientia de impetratiõne diffidit. Duplex qui vult gaudere cum ſeculo: ⁊ gaudere cum deo. qui de bonis q̃ agit nõ deum: ſed fauorem querit. Unde dicitᷣ de ingredientibꝰ terrã duabus vijs.

Diues autem. Diuitem vocat q totam ſpem ĩ diuitijs ponit. non nocet habere diuitias. ſed amare.

Diues autem. Glorietᷣ ironice quaſi non debet gloriari in ſua gloria qua ſuperbit: ⁊ alios opprimit. quia finiẽda eſt ⁊ humilianda in inferno. Uel glorietᷣ in humilitate ſua. i. nõ ſupbiat. ſed humiliet ſe ſubſeruiendo alijs de diuitijs.

Quoniam ſicut flos feni. ⁊c. Juſtus vt palma floret: iniuſtus vt fenũ. quia ille manet: hic cito trãſit. Flos iuſti ſpes que fructũ expectat. radix iuſti charitas que immobilis manet. Mali radix cupiditas. flos delectatio tpalium.

Diues in itineri. ⁊c. Hic diuitis temporalia quibus beatificari querit. que cito deſtruẽtur. Ardor ſolis. aduẽtus ſeueri iudicis. vel ĩ morte cuiuſqꝫ impulſus. Uel in iudicio ꝯmuniter. In quo iuſtus vt arbor fructifera mãebit

Beatus uir. Quia difficile ẽ hortari ad ꝯtemptum mundi: ſubdit de magnitudine premij.

† ſ carnalis qui heſitat † ſ ex merito ſ vel hic vel in futuro.

ergo exiſtimet † hõ ille. qꝫ † accipiat aliquid a domino. † Uir duplex animo † inconſtans eſt in omnibus vijs ſuis. Glorietur autem frater † humilis in exaltatõne ſua. diues autẽ in humilitate ſua: quoniam † ſicut flos feni † tranſibit. † Exortꝰ eſt † ſol cũ ardore ⁊ arefacit fenum † ⁊ flos eiꝰ decidit: ⁊ † decor vultꝰ eius deꝑijt. Ita ⁊ diues † in itineribus ſuis marceſcit. † Beatꝰ vir † qui ſuffert tentationẽ. quoniam cum † ꝓbatus fuerit † accipiet coronam: vite quã † repromiſit deus diligẽtibus † ſe. Nemo cũ † tentatur. dicat quoniã a † deo tentetᷣ. Deus enim † intentator † maloꝝ eſt. Ipſe enim † neminem tentat. Unuſquiſqꝫ † tentatur † a concupiſcentia ſua † abſtractus ⁊ † illectus. deinde

† ſ qui heſitat ñ accipit: quia qui heſitat duplex ẽ. ⁊ duplex nõ accipit.

† ſ facile aduerſis terretᷣ. ⁊ ꝓſperis irretitur vt a veritate diuertat.

† ſ factus pauꝑ ⁊ depreſſus inter malos. hanc humiliationẽ intelligat apud deũ exaltationẽ.

† ſ cito gratiã ſuam amittit † ſ hec gloria. † ſ vere flos cito tranſit. quia.

† ſ iuſticie chriſtus.

† ſ tunc † ſ decidente flore tota pulcritudo feni perit ſ honor ſeculi amici ⁊ talia

† ſ in actibus ꝑijt. quia iter dñi rectũ negligit.

† ſ vere debetis pati tentationẽ.

† ſ quia ꝑ exerciciũ tentationũ ꝓbatur ĩ fide ꝑfectus. ꝓpter qd̓ etiã tentatur.

† ſ verus fidelis ꝑ tentationem † ſ vt triumphatores.

† ſ ꝑ ꝓphetas et apoſtolos

† ſ nõ mundana † ſ cũ tentatione interiori capiatur.

† ſ quaſi deus immittat malas cogitationes.

† ſ nõ eſt immiſſor † ſ tẽtamentoꝝ.

† ſ nullum in tentationẽ inducit.

† ſ a deo nullus ſed potius † ſ vel cũ caro ſuauia ſibi querit. vel cũ diabolus incẽtiua immittit

† ſ a recto itinere † ſ ſ ad malum

Beatuſ uir qui. Non ſolũ verbera ⁊ carceres debetis pati: ſed ⁊ amiſſionẽ rerũ tempalium. que ſunt viles ⁊ trãſitorie. ⁊ amatores eaꝝ puniẽdi.

Nemo cũ tentatur. Hactenus de tentationibus exterioribꝰ. Nunc de illis quas interius inſtigante diabolo. vel etiã fragilitate nature toleramus. Ubi etiã illoꝝ errorẽ deſtruit. qui dicebãt malas cogitationes ſicut ⁊ bonas a deo nobis inſpirari. ⁊ hominẽ quaſi ex neceſſitate peccare.

Quoniã a deo tente. Exteriorem tentationẽ immittit deus ad ꝓbationem ſuoꝝ. interiorẽ vero qua ſepe ꝯcipitur furtũ. adulteriũ. homicidium non immittit deus.

Unuſquiſqꝫ tenta. Duo ſunt genera tentationũ. Unũ qd̓ ꝓbat. ſecundũ qd̓ tentauit deus abraam. Aliud qd̓ decipit. ſecundum quod deus neminem tentat.

Cum ſup fundamentũ lignũ fenum. ſtipulam edificamus: diabolus ſuppponit incendiũ. edificemꝰ aurũ. argentũ. lapides. pre. ⁊ tentare nõ audet